

En introduktion til Skoleprotokoller

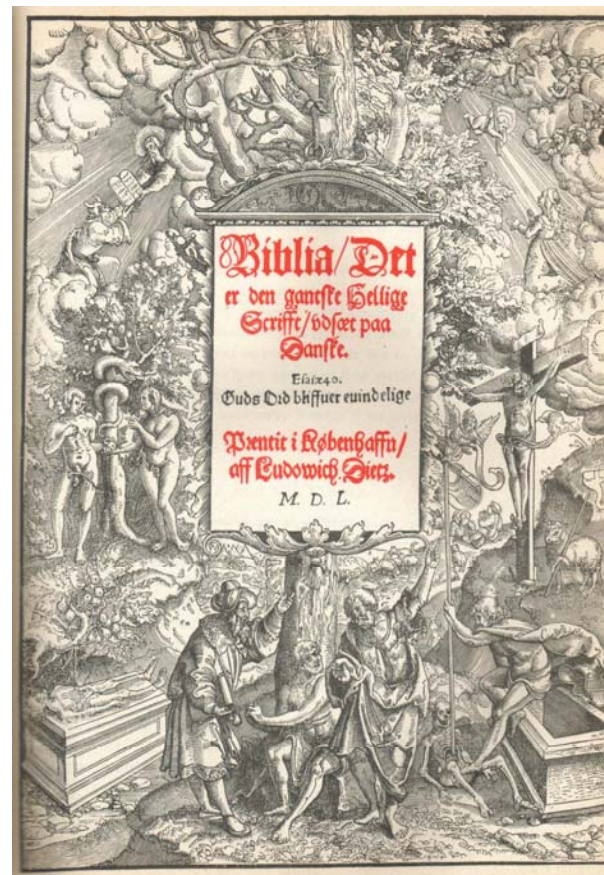
Hans Smidth pinx

*forelagt for.
Trekantområdets Slægtshistoriske Forening
den 20. sept. 2023*

af Jesper Ratjen

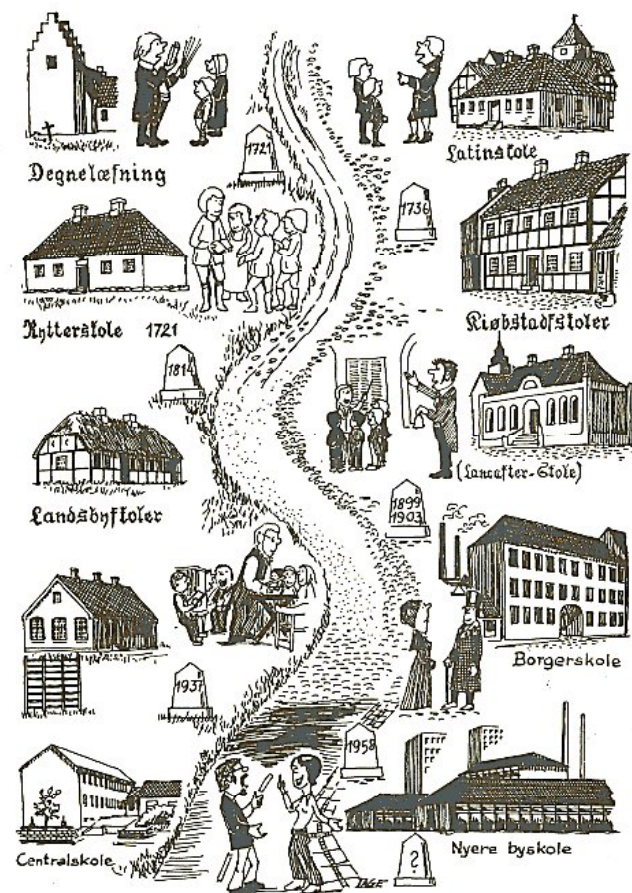
Udsnit af alterbordsforside fra Torslunde kirke 1561 (Nat.mus.)

Fra reformationen 1536 blev den danske kirke en protestantisk kirke med kongen som øverste beskytter. Der prædikes på dansk og 1550 udgaves den første danske bibel: "Chr. III's bibel", så enhver mand / kvinde / dreng / pige selv skulle kunne læse den hellige skrift.

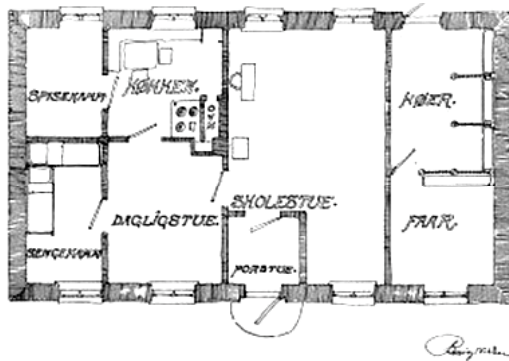
– Derfor skulle alle – både drenge og piger lære at læse! – Have "skoleundervisning"! Det blev pålagt degnen ved alle sognekirker at påtage sig oplæring af sognets børn og unge.

'SKOLEHISTORIENS VEJ'

Mange slags skoler i tidens løb
Vi vil i dag kun forholde os til nogle få – og deres kilder

Frd. 4 lod i årene 1722-27 opføre 240 +1 »Kongelige Skoler« (”Rytterskoler”) på de 12 rytterdistrikter

Kongens søskende: Prins Carl og prinsesse Sophie Hedevig havde allerede fra 1719 ladet opføre i alt 23 små stråttækte skoler på deres godser på Sjælland og i Vendssyssel – De såkaldte ”Prinseskoler” og ”Prinsesseskoler”

Udsnit af relief på Frd.4's sarkofag

thorshoj.dk/rytterskolerne.htm

Orla Klausen pinx.

Alle børn var fra 7-årsalderen undervisnings-pligtige. De skulle alle lære at læse tilstrækkeligt til at kunne bestå konfirmationen. Skoleundervisning blev pålagt **degnene i kirkebyerne**.

Undervisning i læsning var gratis, mens der skulle betales for undervisning i regning og skrivning. Der var hverken ”skolepligt” eller et fornødent antal skoler, så hjemmeundervisning – ofte med ”omgangslærere” (”løbedegne”), som holdt skole hos en af bønderne – var muligt.

Lærerne havde ingen formaliseret uddannelse. De skulle kunne læse og have en god moral og leve et gudfrygtigt liv. – Men også være billige, så havde de et håndværk ved siden af som f.eks. skrædder, skoflikker, bødker eller andet landhåndværk at opretholde livet ved, kom det forud for deres (ofte manglende) pædagogiske evner.

Læsebogsmaterialet var en ABC, salmebøger og bibeltekster og katekismus med forklaringer.

SKOLEGANGEN ENDTE VED KONFIRMATIONEN*

Konfirmation 1736 med dåbsbekræftelse og modtagelsen af nadveren blev indført af den pietistiske konge Christian d. 6 som **lovpligtig for alle**.

Konfirmation forudsatte aflæggelse af en tilfredsstillende kundskabsprøve på de udenadlærte salmevers og katekismus-forklaringer. Dertil krævedes en vis **læsefærdighed**. Konfirmation var en forudsætning for retten til at gifte sig, være fadder eller vidne i retten (aflægge ed) eller siden at få en »skudsmålsbog«, som igen var en forudsætning for at kunne tage en tjenestepuds udenfor fødesognet. **Konfirmanderne blev indskrevet i kirkebogen** (evt. med resultatet af kundskabs-prøven) og den beståede konfirmation blev noteret i **skudsmålsbogen**. (1832-1921)

Konfirmationer Gentofte 1769 – 1772 med hjemsteds ang.

* for landalmuens børn! Købstads-drenge kunne fortsætte skolegang i købstadsskole eller latinskole . Fra 1859 også piger

Man kan være heldig, at konfirmationslisten også anfører den afleverende skole:
af bemeldte Jerslev Skole / af Steerup Skole / af Omgangsskolen

203.

Confirmerede. Drenge.

No.	Confirmandens Navn og Opholdssted.	Forældrenes eller Husbondens, Pleie- forældrenes Navn og Boepæl.	Confirmandens Alder efter Dag og Datum udstift ved Døbe, Aftest.	Dom angaaende Kundskab og Dybsføjel.	Naar og af hvem vaccineret.
6.	<i>af bemeldte Jerslev Skole.</i> Christen Andersen i Højstangs	Søn af Anden Niels i Højstangs og Anne Johanne Sørensdatter, sønens Gensidigst, i Højstangs i Højstangs.	14 3/4 Aar, som d. 1. Juli 1811. d. 27. Juli 1811.	Søn urolig god af Kundskab og Dybsføjel.	d. 2. November 1812 af Holmann.
7.	<i>af Steerup Skole.</i> Jens Stephensen i Høltet	Søn af Stephan Jensen og Karen datter, Gensidigst i Høltet.	14 Aar, som d. 1. Juli 1811. d. 16. December 1811.	Vindstet god af Kundskab, god af Dybsføjel.	d. 16. August 1816 af Holmann.
8.	Karl Jensen i Brødholst	Søn af Jens Christen og Karen datter, Gensidigst, sønens i Egde, i Brødholst.	14 1/2 Aar, som d. 1. Juli 1811. d. 24. Juli 1811.	Søn urolig god af Kundskab, god af Dybsføjel.	d. 8. August 1816 af Holmann.
9.	Christen Jensen i Brødholst	Søn af Margrethe Christen datter i Brødholst og søn Jens Peder i Højstangs i Højstangs.	13 1/2 Aar, som d. 1. Juli 1811. d. 22. December 1810.	Søn urolig god af Kundskab, god af Dybsføjel.	d. 20. April 1815 af Eggert.
10.	Niels Nielsen i Steerup	Søn af Niels Christen og Karen datter, Gensidigst i Højstangs.	14 1/2 Aar, som d. 1. Juli 1811. d. 24. December 1811.	Søn urolig god af Kundskab, god af Dybsføjel.	d. 10. September 1819 af Eggert.
11.	Peder Pedersen i Steerup <i>af Omgangsstolen.</i>	Søn af Peder Pedersen Bogaard og Johanne Christen datter, sønens Gensidigst, i Højstangs i Steerup.	15 1/2 Aar, som d. 1. Juli 1811. d. 29. Juli 1810.	Maadelig af Kundskab, god af Dybsføjel.	d. 31. Juli 1816 af Holmann.
12.	Christen Jensen i Børheden	Søn af Jens Christen Jensen og Karen Sørensdatter, Gensidigst i Børheden.	14 1/2 Aar, som d. 1. Juli 1811. d. 18. October 1811.	God af Kundskab og Dybsføjel.	d. 22. October 1823 af Eggert.
13.	Christen Jensen i Højstangs Mark.	Søn af Jens Christen, søn og Karen Christen datter, Gensidigst, i Højstangs Mark.	14 1/2 Aar, som d. 1. Juli 1811. d. 1. Juli 1811.	Søn urolig god af Kundskab, god af Dybsføjel.	d. 3. November 1812 af Holmann.

Jerslev kb. 1818-1835, Børghlum h., Hjørring a. Konfirmerede Drenge 1827 [opsl. 8/17]

Skoleforordningen 1739 – revideret 1740

»Forordning om Skolerne paa Landet« af 23.jan. 1739 indførte **krav om obligatorisk skolegang for alle landbo-børn fra 5-6 år**; - dog sådan, at der kun var **skolepligt** for den brede befolknings børn, mens der alene var **undervisningspligt** for mere privilegerede familier. (Bedre folks børn skulle ikke gå i skole med børn af faderens undergivne).

D.v.s., at kun de mindre velståendes børn modtog undervisning i en skole!
– men de var dog langt de fleste!

§36 Børn 5 – 6 år gamle skal søge skolen så flittigt og længe som muligt er. Dog kan i pløje- og høsttid tillades, at de børn bliver af skolen, som behøves at køre plov eller vogte huset mens forældrene er i **marken**. Forældre, som holder børnene hjemme kan straffes efter § 16: 1) Alvorlig formaning ved præsten; 2) – Do – i Med-hjælper påhør, evt. i kirken før eller efter gudstjenesten; 3) Provsten rådspørges. Imens må forældrene ikke tillades altergang førend deres børn har søgt skolen en tid. I gentagelsestilfælde: 4) Kun altergang efter at have gjort offentlig afbigt og Amtmand / Herskab underrettes for at de kan ”alvorligen straffe” vedkommende med Penge-Mulkt og Fængsel paa Vand og Brød, efter forseelsens beskaffenhed.

Biskopperne skulle føre tilsyn med, at degnene, som blev pålagt at undervise alle skolepligtige børn i skoledistriktet, – eller den person, som i stedet måtte ansættes som skoleholder, var duelige. Uduelige skulle afskediges; – og nye skoleholdere skulle have undervisningserfaring eller være studenter.

Biskoppen skulle have overopsynet med **skolevæsenet**, mens **amtmand, provst og fattiginspektører** skulle besøge skolen på **visitats 1 gang årlig**; kirkeejerne så ofte de ønsker. **Præsten** skulle gerne **ugentlig overhøre undervisningen og påse børnenes fremmøde**.

1814 Lov om almueskolevæsenet på landet

Alle landbo-børn skal gå regelmæssigt i skole fra de er 7 – 14 år gamle (ved konfirmationen). Skolen var gratis med skolegang hver anden dag, så børnene kunne hjælpe til hjemme i hus, stald og mark. Undervisningen var nytteorienteret med læsning, skrivning og regning samt – naturligvis: religion. Undervisning i historie og geografi var nu kommet til. Skoledagen indledes altid med andægtig sang og bøn – endende med et vers.

I købstadsskoler og københavnske skoler, som havde særegne love, var skolegangen daglig, men målsætningen den samme.

SKOLESTYRELSES OG –TILSYNSHIERARKIET efter 1814

Amtsskoledirektion

Amtmanden og Amtsprovsten
mødes på amtmandens bopæl en gang hvert fjerdingår
(evt. Grevskaber eller Friherreskaber er berettigede til repræsentation)

Skolekommission

i hvert sogn
Sognepræsten (har forsædet)
samtlige "Skolepatroner"* i sognet
samt en eller to "Skoleforstandere"**
skal våge for, hvad der kan have indflydelse på Skolevæsnets bedste og fremme
– vejledt af anordningens regler og indsende **halvårlig indberetning til Danske Kancelli *****

Alt under tilsyn af

Stiftets biskop

for samtlige skoler ved deres **visitatser** og enhver anden lejlighed
og sørge for at evt. hindringer for skolevæsnets ryddes af vejen.

**Ved visitatsen skal ungdommen overhøres og til Danske Kancelli indsendes beretning om:
"hvorledes de have befundet enhver Skoles Ungdom underviist."**

*****Danske Kancelli: Årlige indberetninger ang. almueskolevæsnets i købstæderne og på landet 1811-1847 (kan læses online)**

* **Skolepatroner:** Ejere ≥ 32 tdr.hartkorn i skoledistriktet og af protestantisk religion; ellers en passende person for min. 3 år.

** **Skoleforstandere:** Vælges af Amtsskoledirektionen blandt de hæderligste bønder i sognet i ombud for min. 2 år ad gangen

Sognepræsten var formand for Skolekommissionen og skulle gerne hver 14de dag høre på undervisningen og dels ved samtale med børnene og lade sig forevise deres skrift, samt ved at efterse skolejournalen, underrette sig om deres fremgang.

§ 26: Børnene skulle 2 gange om året – i april og oktober – for skolekommissionen overhøres og eleverne rangordnes efter deres udviste flid, sæder og opførsel. Resultatet af disse eksaminer indskrives i en eksamensprotokol og en liste skal indsendes til Amtsskoledirektionen. Ved en sådan eksamen afgøres også om en elev har ”de befalede Kundskaber fuldstændig inde” til at kunne antages til konfirmation og blive udskrevet af skolen.

Landsbylæreren skulle ifølge skoleanordningen af 1814 **føre to protokoller:**

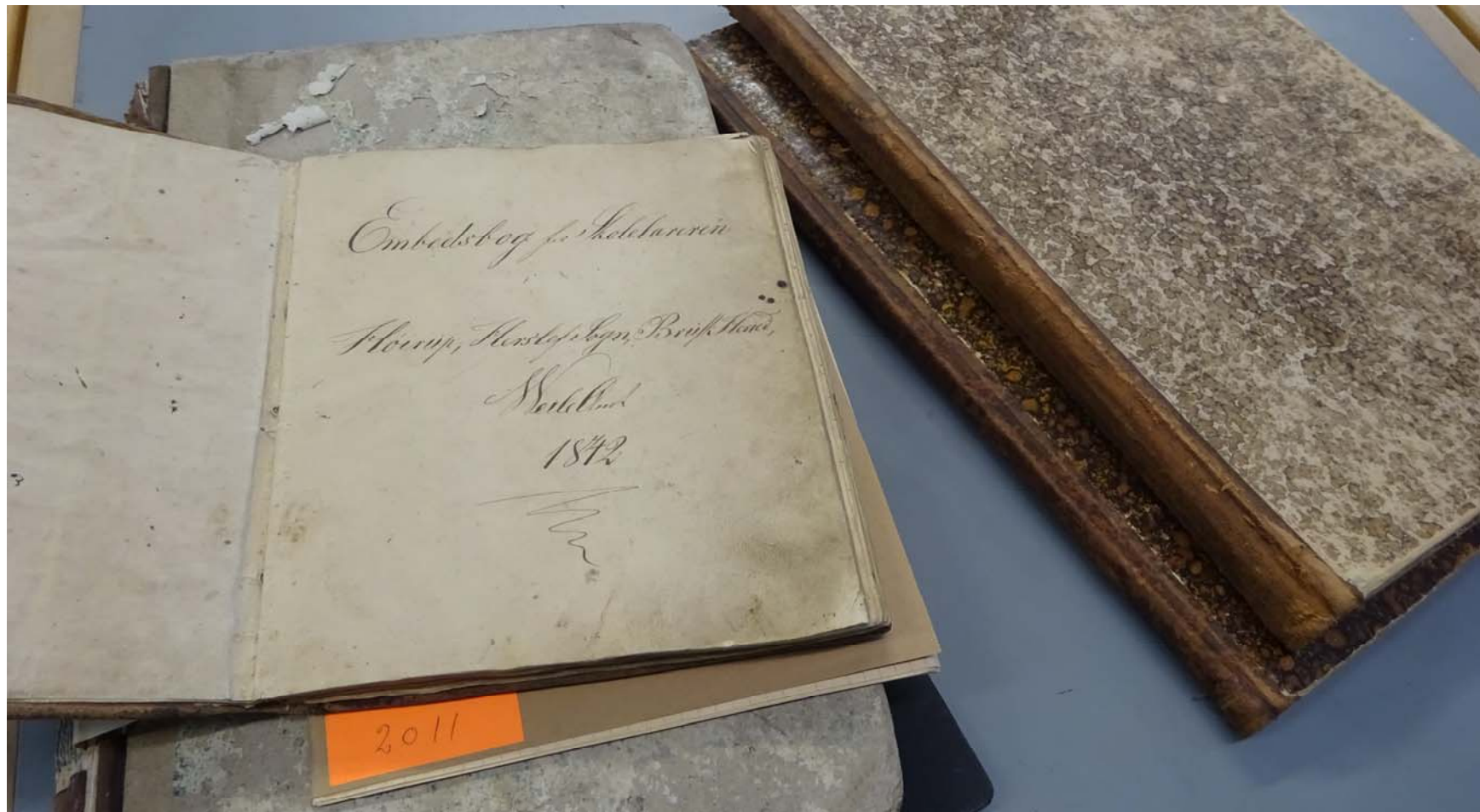
- 1) **Skoleprotokol** over alle børn 6 år - konfirmation ("skolepligtige") i skoledistriktet. Hvert barn skulle have sin egen side med oplysning om evner, flid og forhold samt ind- og udskrivning af skolen.
- 2) **Skolejournal / "Dagbog"** over børnenes skolegang, deres forsømmelser og fremgang samt dagbog over undervisningen. Eleverne skulle hvert halve år eksamineres af skolekommissionen og resultaterne blev indført i skolejournalen / evt. 3) **Eksamensprotokol**

Desuden førte han en **Embedsbog** om skolens praktiske forhold.

NB! Mange af disse protokoller er gået tabt. En (mindre) del af disse er heldigvis bevarede og er blevet afleverede til Rigsarkivet eller det lokale arkiv. (Enkelte kan muligvis stadig befinde sig på rådhuset eller på den lokale skole?)

Introduktion til Skoleprotokoller- 14

Skoleprotokoller fra Højrup Forskole og Højrup Skole i Herslev sogn 1842 - 1931

Hvordan fandt vi dem?

På arkiv.dk med søgeordet: "**Skoleprotokol**" Det gav i alt 447 poster, hvoraf **de 246 kan ses indscannet**. (Ses via funktionen: "**Se dem her**") **DET PRØVER VI SENERE !**
Desuden udvalgte vi et skolearkiv, som ligger på »Lokalhistorisk Arkiv i Fredericia«:

Højrup Forskole

Nummer	A304	
Type	Arkivalier	
Arkivskaber	Højrup Forskole	
Beskrivelse	Højrup Forskole	
Periode	1913 – 1961	[denne afgrænsning forstås ikke. Se nedenfor!]
Dateringsnote	1913 – 1961	
Se på kort		[denne funktion udpeger på et kort arkivskabers lokalisering] Praktisk, da der også ligger en Højrup skole på Fyn (Ringe lokalhist.Arkiv)
Arkiv	Lokalhistorisk Arkiv for Fredericia og Omegn	

Yderligere indhold

Fold alt ud / fold alt ind

- 1 1913-1927 M Skoleprotokol 1913-27
- 2 1926-1931 M Skoleprotokol 1926-31
- 3 1940-1961 M Skoleprotokol 1940-61
- 4 u. år A Regne-prøve anm.: Udtaget af protokol 1940-61
- 5 1842-1890 D Embedsbog for skolelæreren (211)
- 6 1853-1910 A Eksamensprotokol
- 7 1889-1901 D Dagbog for øverste og nederste klasses børn (213)
- 8 1901-1934 A Embedsbog (214)

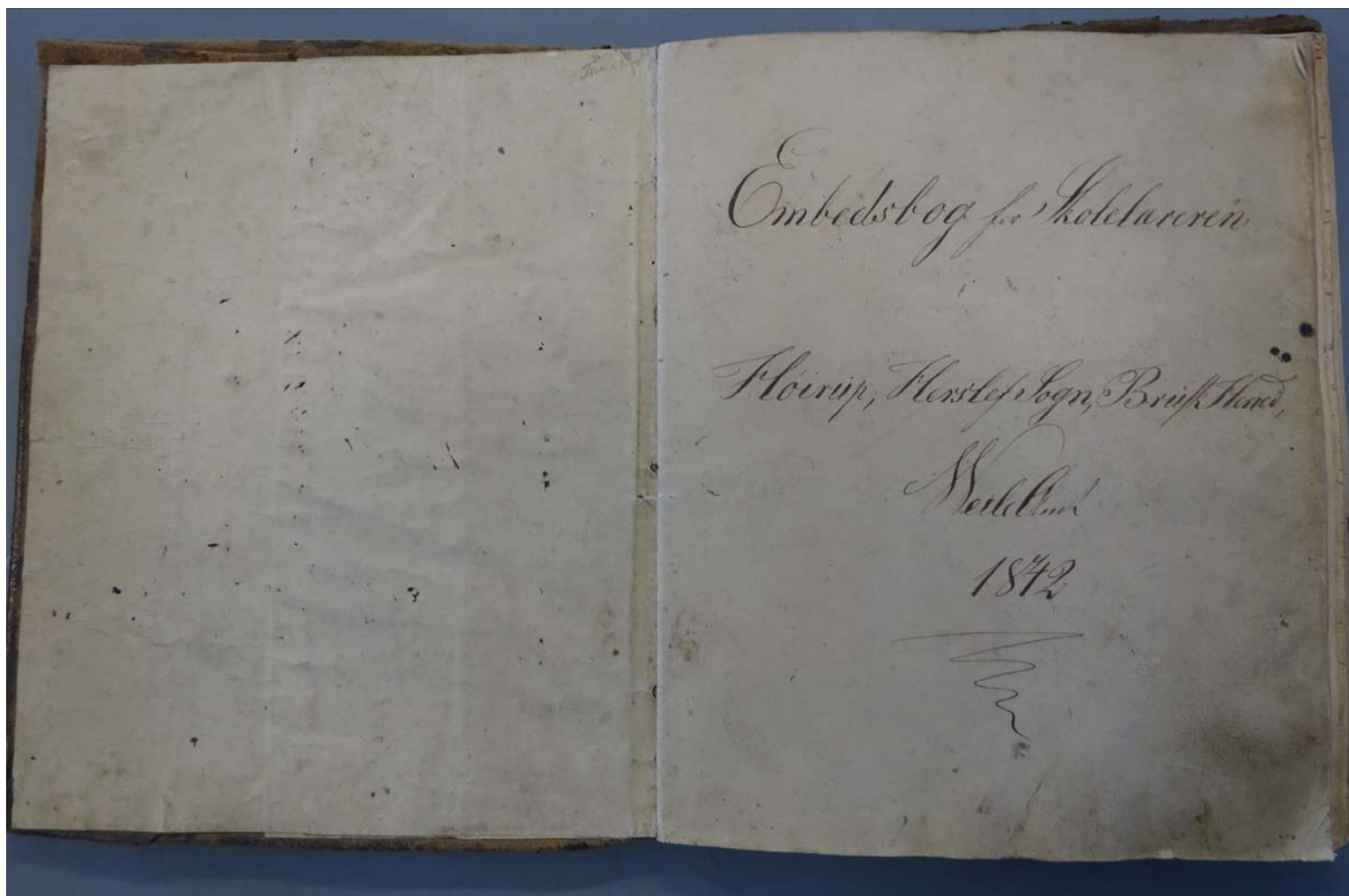
Søg videre i Lokalhistorisk Arkiv for Fredericia og Omegn

[Højrup skole](#)

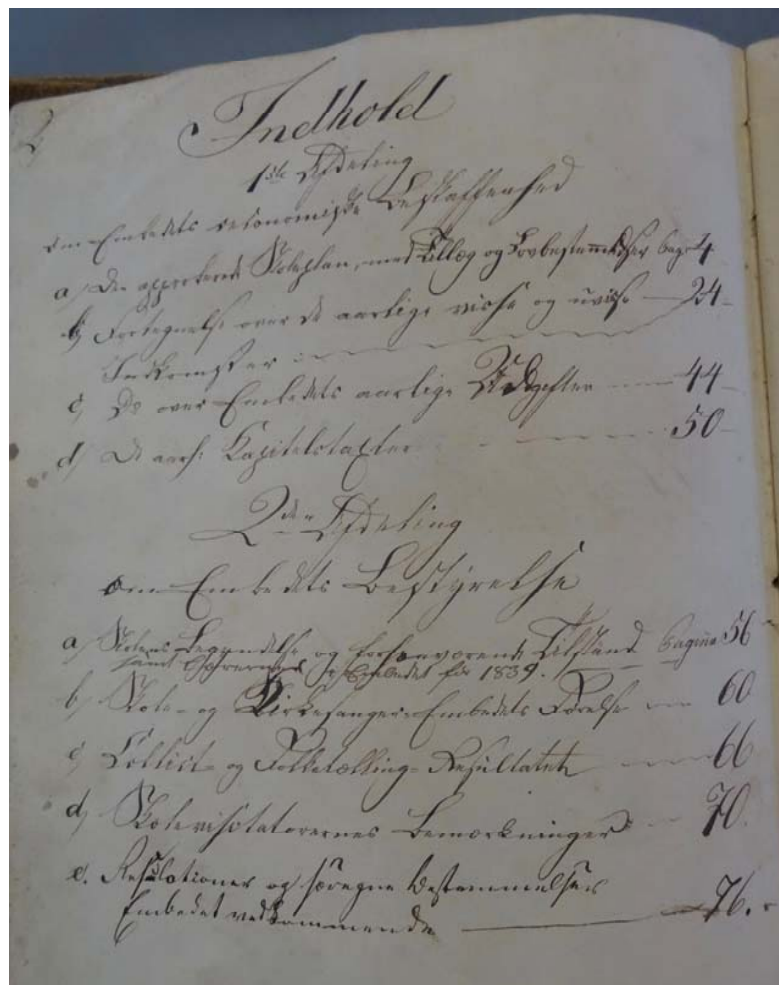
[Højrup Forskole](#)

Vi må møde fysisk op på læsesalen på det lokalhistoriske arkiv

Vi vælger at begynde med pkt. 5: **1842-1890 Embedsbog for Skolelæreren**

Embedsbogens indholdsoversigt (s. 2)

Indhold

1ste Afdeling

Om Embedets oekonomiske Beskaffenhed

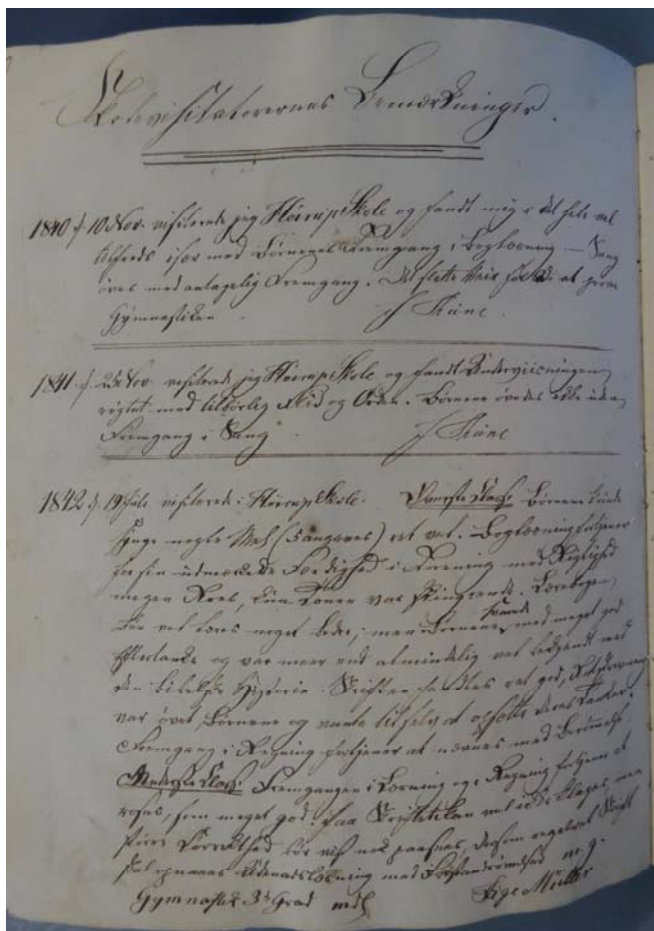
a Den approberede Skoleplan med Tillæg og Lovbestemmelser	Pag 4
b Fortegnelse over de aarlige visse og uvisse Indkomster	- 24
c De over Embedets aarlige Udgifter	44
d De aarl. Kapitelstaxter	50

2den Afdeling

Om Embedets Bestyrelse

a Skolens Begyndelse og forhenværende Tilstand samt Lærerne i Embedet før 1839	Pagina 56
b Skole- og Kirkesanger-Embedets Førelse	60
c Collict- og Folketælling-Resultatet	66
d Skolevisitatorernes Bemærkninger	70
e Resolutions [sic!] og særegne Bestemmelser Embedet vedkommende	76

Højrup skole Embedsbog 1842-1890 s.70: "Skolevisitatorernes Bemærkninger"

Skolevisitatorernes Bemærkninger

1840 d. 10 Nov visiterede jeg Højrup Skole og fandt mig i det hele vel tilfreds, især med Børnenes Fremgang i Boglæsning – Sang øves med antagelig Fremgang. Det slette Veir forbøde at gjøre Gymnastik
J. Thune

1841 d. 25 Nov visiterede jeg Højrup Skole og fandt undervisningen røgtet med tilbørlig Flid og Orden. Børnene øvede ikke uden Fremgang i Sang.
J. Thune

1842 d. 19 Juli visiterede i Højrup Skole Øverste Klasse Børnene kunde synge nogle Mel (5 angaves) ret vel. Boglæsning fortjener megen Roes, kun Tonen var skingrende. Lærebogen Bør vel læres noget bedre; men Børnene svarede med meget god Eftertanke og var meer end almindelig vel bekendt med den bibelske Historie. Skriften fandtes ret god, Retskrivningen var øvet, Børnene og vante til selv at opsætte deres Tanker. Fremgang i Regning fortjener at nævnes med Berømmelse Midterste Klasse Fremgangen i Læsning og i Regning fortjener at roses, som meget god. Paa Skriftet kan vel ikke klages, men større Correktthed bør vist nok paasees, dersom regelret Skrift skal opnaaes. Udenadslæsning med Forstandsøvelser m.g. Gymnastik 3 Grad mdl
Tage Müller

Jacob Thune havde 1828-33 været sognepræst i Taulov. Fra 1833 **provst** i Elbo, Holmans, Brusk og Jerlev hrd.; Sgpr. i Gauerslund
Tage Chr. Müller var **biskop** i Ribe stift 1833-49

Vi vil dernæst kigge i Nr.1: Skoleprotokol 1913-1927

Nogle skoleprotokoller kaldes ”Dagbog”

Opslag i no.1 Højrup Forskole skoleprotokol 1913-27 = Dagbog September-Oktober 1921

Kolonner: No / Forældre, Værg, Husbonde / Børnenes Navne / Ugedage og Dato/ Forsømte Dage / Lærerens Vedtegninger
(navn) (Mødte Skoledage med .) (Syg o, lovlig grund x, uden lovlig grund /)

Dagbog over Skolegangen i September Maaned med 25 Skoledage					Oktober Maaned med 26 Skoledage				
No	Klasse	Forældre, Værg, Husbonde	Børnenes Navne	Ugedage og Dato (Hjætte Skoledage afmærkes med .)	Forsømte Dage (Syg o, lovlig grund x, uden lovlig grund /)	No	Klasse	Forældre, Værg, Husbonde	Børnenes Navne
1	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			1	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
2	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			2	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
3	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			3	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
4	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			4	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
5	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			5	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
6	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			6	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
7	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			7	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
8	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			8	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
9	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			9	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
10	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			10	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
11	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			11	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
12	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			12	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
13	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			13	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
14	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			14	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
15	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			15	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
16	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			16	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
17	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			17	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
18	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			18	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
19	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			19	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
20	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			20	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
21	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			21	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
22	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			22	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
23	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			23	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
24	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			24	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
25	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			25	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
26	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			26	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
27	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			27	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
28	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			28	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
29	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			29	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
30	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			30	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen
31	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen			31	1. Klasse	Karl Hansen	Karl Hansen

Kongens fødselsdag [Chr.X] d. 26.sept. var fridag.

I Vedtegningerne læses som elevers årsag til fravær: Uden Grund / I Roerne / Hjælper ved Tærskning / Udmeldt d.31.Oktober / Fremmede i Hjemmet / Med Tilladelse / f.25. Januar 1912. Vac. 6/5 1918 / I By

Opslag i no.1 Højrup Forskole skoleprotokol 1913-27 = Dagbog Juli-august 1921

Kolonner: No / Forældre, Værg, Husbonde / Børnenes Navne / Ugedage og Dato / Forsømte Dage / Lærerens Vedtegninger
(Navn) (Mødte Skoledage med.) (Syg o, lovlig Grund x, uden lovlig Grund /)

Dagbog over Skolegangen i Juli										Maaned med 20 Skoledage																	
No	II Klasse			Alder	Ugedage og Dato (Mødte Skoledage afmærket med .)																				Forsømte Dage		
	Forældre, Værg, Husbonde	Børnenes Navne			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Dag	Mørk	Udvalgt
1	M. Hansen	Mary Hansen	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	C. Simonsen	Mary Simonsen	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	L. Larsen	Aksel Larsen	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	Th. Hansen	Ewald Hansen	9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	P. Elkjær	Hans Elkjær	9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
6	Th. Schmidt	Peter Schmidt	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	J. P. Pedersen	Kirstine Pedersen	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	J. Rønne	Agnes Rønne	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	P. Christoffersen	Aksel Christoffersen	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	Herman Petersen	Asi Petersen	9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	L. Hansen	Helga Hansen	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
12	N. Olesen	Dagmar Nielsen	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
13	L. Mikkelsen	Jens Mikkelsen	7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
14	P. Andreasen	Christian Andreasen	7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
15	Th. Tjørnballe	Nelly Tjørnballe	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
16	V. Due	Robert Due	8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

11. og 12. Juli: "Lærerinden Syg" No 5: 9-årige Hans Elkjær med 3 forsømmelser "uden lovlig Grund", som af Lærerens Vedtegninger på højre-siden begrundedes med: 1) Søsters Fødselsdag; 2) Moderen faaet et Ildebefindende; 3) Sovet for længe
[FT 1921 Herslev sogn: Ane Petrea Petersen f. 6/2 1866 U Lærerinde]

Vi skal også lige kigge i en "Eksamensprotokol":

Opslag i no.6: Højrup Skole Eksamensprotokol 1853-1910. Halvaaret Maj – Nov. 1853

Examen
i Højrup Skole i Halvaaret Maj – Nov. 1853.

Børnenes Navne	Alder født.	Karakterer for				Opførsel	Flid	Summa Karakterer	Plads i Skolen	
		Læsning	Religion	Skrivning	Regning					
1. Paul Andreas Ditlevsen	29/10.	6.	5.	6.	6.	5	5	39	1	Udfø. Konfirmationsforberedelse.
2. Peder Andersen	29/10.	5.	5.	5.	5.	5	5	30	2	Lig.
3. Anders Christensen	29/10.	5.	5.	5.	5.	5	5	30	3	Lig.
4. Augustinus Christensen	29/10.	5.	5.	5.	5.	5	5	30	4	Lig.
5. Niels Hansen	29/10.	5.	5.	5.	5.	5	5	30	5	Lig.
6. Christen Lauritsen	29/10.	5.	5.	5.	5.	5	5	30	6	Lig.
7. Niels Christensen	29/10.	5.	5.	5.	5.	5	5	30	7	Lig.
8. Jens Peder Christensen	29/10.	5.	5.	4.	5.	5	5	29	8	Lig.
9. Niels Christen Jensen	29/10.	5.	5.	4.	5.	5	5	29	9	
10. Jens Christensen	29/10.	5.	5.	4.	5.	5	5	29	10	
11. Peder Jensen	29/10.	4.	4.	4.	4.	5	5	28	11	
12. Niels Christensen	29/10.	4.	4.	4.	4.	5	5	25	12	Lig.
13. Jens Peder Christensen	29/10.	4.	4.	4.	4.	5	5	25	13	Udfø. Konfirmationsforberedelse.
14. Lorens Poul Christensen	29/10.	4.	4.	4.	4.	5	5	25	14	Lig.
15. Jens Christensen	29/10.	4.	4.	4.	4.	5	5	25	15	
16. Niels Christensen	29/10.	4.	4.	4.	4.	5	5	25	16	
17. Peder Christensen	29/10.	4.	4.	4.	4.	5	5	25	17	
18. Peder Christensen	29/10.	4.	4.	4.	4.	5	5	25	18	
19. Peder Christensen	29/10.	4.	4.	4.	4.	5	5	25	19	
20. Niels Christensen	29/10.	5.	5.	6.	5.	5	5	31	1	Lig.
21. Peder Christensen	29/10.	5.	5.	6.	5.	5	5	31	2	Lig.
22. Niels Christensen	29/10.	5.	5.	5.	5.	5	5	30	3	Lig.
23. Niels Christensen	29/10.	5.	5.	5.	5.	5	5	30	4	
24. Niels Christensen	29/10.	5.	5.	5.	5.	5	5	30	5	
25. Niels Christensen	29/10.	5.	5.	5.	5.	5	5	30	6	

Kolonner for:

Børnenes navn og alder (født d.)

Karakterer for:

Læsning, religion, Skrivning, Regning

samt: Opførsel og Flid

Karakterernes Summa

Plads i Skolen

[Anmærkninger]

f.eks.: "Udskrives til

Konfirmationsforberedelse"

eller:

"noget tunghørig"

Hjørdis, Fyens Stiftstidende pinx.

Skolebespisning på Borgergadeskolen i Silkeborg 1949 arkiv.dk

Skoleprotokoller / - journaler / - dagbøger / Embedsbøger / Årsberetninger m.fl. må søges flere steder og under forskellige søgetermer.

Hvor findes kildetypen?

Af de ældste skolejournaler og dagbøger før 1850 er kun et fåtal bevaret, for perioden 1850-1900 flere og for det 20. århundrede utallige. Det er vanskeligt at få et samlet overblik over dem, da de opbevares mange forskellige steder: på landsarkiverne, i lokalhistoriske arkiver, i kommunekontorerne, på skolerne og i nogle tilfælde hos private, der har overtaget tidligere skolebygninger.

Citat fra: "På embeds vegne". Erik Nørr: Skoleforvaltningen

Hvilke arkivskabere kan vi forstille os?

1) Bispearkiv med bisevisitatser	søges på DAISY
2) Provstearkiv med provstevisitatser	søges på DAISY
3) Amtsskoledirektionen	søges på DAISY
4) Skolekommissionen	søges på DAISY
5) Skolelæreren på skolen	søges på DAISY og arkiv.dk
6) Kommunen	søges på DAISY og arkiv.dk
7) Amtet	søges på DAISY og arkiv.dk

Ad 1-2) Søg i DAISY: Arkivskaber eller arkivserie: Visitats

Det giver 183 poster, hvoraf en stor del er angivet som ”skolevisitatser”

F.eks:	Arkivserie:	Protokol over skolevisitatser (1816 – 1821)
	Arkivskaber:	Præstø Amts Nordre Amtssprovsti (1816 – 1821)
	Arkivseriens navn:	Protokol over skolevisitatser (Officielt)
	Arkivseriens datering:	Dannelse: 1816 – 1821

Indholdsoversigt

Medietype	Arkivinstitution	Arkivseriens indhold
Original, Papir m.m.	Rigsarkivet	Vis indhold

En ordlyd fra visitats i Holtug og Magleby skoler kunne være:

Amtssprovst Bøgh. Skolebesøg 1816-17

d. 29. Nov. besøgte jeg Holtug Skole. Ungdommens Antal var 80. Sangen gik an. Boglæsning og Indenbogstavering var ret god.

Udenadstavning var kun temmelig og Skriftlæsning knap begyndt.

Christendomskundskaben var god. Regning ogsaa, men Skrivning var kun lidet drevet.

Samme Dag var i Magleby Skole. Ungdommen beløb 86.

man sang godt; og jeg [var] i alle dele vel tilfreds med Fremgangen i denne Skole. Her var endogsaa nogle Børn øvede i at skrive efter Dictata. Børnene havde ogsaa allehaande af dem forfærdigede Haandarbeide at fremvise.

Jeg eftersaa og tillige sambtlige Embedsbøger, som bør føres af Præst, Kirkesangeren og Skolelæreren og fandt dem alle i tilbørlig Orden.

Eller

- Ad 1-2) Søg i DAISY: Arkivskaber eller arkivserie: Visitats (fortsat)

F.eks.:

Arkivserie:

Skolevisitationsprotokol (1805 – 1865)

Arkivskaber:

Taulov Pastorat (1805 – 1865)

Arkivseriens navn:

Skolevisitationsprotokol (Officielt)

Arkivseriens datering:

Dannelse: 1805 – 1865

Reference:

Afleveringsfortegnelsen / 2012

Indholdsoversigt

Medietype

Original, Papir m.m.

Arkivinstitution

Landsarkivet for Nørrejylland

Arkivseriens indhold

Vis indhold

Ad 3) Søg i DAISY: Arkivskaber eller arkivserie: Amtsskoledirektion
85 poster: (70 arkivskabere, 15 arkivserier)

Vi vælger: 1806 1829 Assens Amtsskoledirektion 1

Fra	Til	Officielle navne
1806	1829	Assens Amtsskoledirektion 1

<u>Fra</u>	<u>Til</u>	<u>Arkivserier</u>
1809	1862	<u>Sager vedr. skolevæsnet</u>
1812	1935	<u>Skoledirektionssager for Vends Herred</u>

Desuden kan vi vælge: 1856 1935 Assens Amtsskoledirektion 2

Fra	Til	Officielle navne
1856	1935	Assens Amtsskoledirektion 2

<u>Fra</u>	<u>Til</u>	<u>Arkivserier</u>
1857	1876	<u>Forhandlingsprotokol</u>
1935	1935	<u>Journal</u>
1934	1943	<u>Skoleindberetninger</u>

Ad 4) Søg i Daisy: Skolekommission

Der blev fundet **2938 poster** – de fleste med kommune-forankring

F.eks:

Arkivskaber:

Fredericia Rådstue, Skolekommissionen

Fra	Til	Officielle navne
1814	1868	Skolekommissionen
<u>Fra</u>	<u>Til</u>	<u>Arkivserier</u>
1830	1837	<u>Eksamensprotokol for Trinitatis Sogn</u>
1827	1858	<u>Forhandlingsprotokol</u>
1814	1827	<u>Indkomne breve</u>
1817	1868	<u>Regnskaber for kommuneskolerne</u>

eller:

Arkivskaber:

Fredericia Kommune, Skolekommissionen

Fra	Til	Officielle navne
1869	1913	Skolekommissionen
<u>Fra</u>	<u>Til</u>	<u>Arkivserier</u>
1869	1913	<u>Diverse dokumenter</u>
1859	1903	<u>Forhandlingsprotokol</u>
1901	1908	<u>Kopibog</u>
1900	1901	<u>Kvitteringsbog for betalte skolepenge</u>
1869	1883	<u>Protokol vedr. skolevæsnet</u>
1869	1872	<u>Regnskaber m.m.</u>

eller:

Arkivskaber:

Erritsø Kommune, Skolekommissionen

Fra	Til	Officielle navne
1871	1970	Skolekommissionen
<u>Fra</u>	<u>Til</u>	<u>Arkivserier</u>
1871	1933	<u>Forhandlingsprotokol</u>

Ad 4) Skolekommissionens halvårslige indberetning til **Danske Kancelli**

Søg i Daisy:

Arkivskaber: Danske Kancelli

Arkivserie: skole

giver 62 poster

Vælg f.eks.:

- 1811-1848 Danske Kancelli, Fællesafdeling for samtlige departementer
Årlige indberetninger ang. almueskolevæsenet i købstæderne og på landet

Læs arkivaliet

<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=21975329#438528,79470469>

- 1800-1831 Danske Kancelli, 1. Departement
Beretninger fra biskopperne om kirke- og skolevisitatser

Ad 5) Skolelæreren på skolen Søg i Daisy: Embedsbog el. arkiv.dk: Skolens navn
Søgt i Daisy: Embedsbog Der blev fundet **1421 poster** – delt mellem skoler og pastorater. Nogle poster kombinerer disse, f.eks.:

Arkivserie: Embedsbog for skolelærer i Asperup (1844 – 1900)

Arkivskaber: [Asperup sogn](#) (1844-1900)

Arkivseriens navn: Embedsbog for skolelærer i Asperup (Officielt)

Arkivseriens datering: Dannelse: 1844 - 1900

Indholdsoversigt

Medietype	Arkivinstitution	Arkivseriens indhold
Original, Papir m.m.	Landsarkivet for Fyn	Vis indhold

Ad 5) Skolelæreren på skolen (fortsat) Søg i arkiv.dk: Skolens navn
Søgt i arkiv.dk: Skærbæk skole

Skærbæk Forskole Taulov Kommune

Nummer	A7594
Type	Arkivalier
Arkivskaber	Skærbæk Forskole
Beskrivelse	Skærbæk Forskole, Taulov Kommune
Født/stiftet	senest 1900
Død/nedlagt	ca. 1970
Bemærkning	J.nr.2002/145 gr.6 lbn.1
Periode	1901 - 1961
Dateringsnote	1901 – 1961
Se på kort	

Arkiv **Lokalhistorisk Arkiv for Fredericia og Omegn ***

Yderligere indhold

- 1 1901 a 4. Eleverne
- 1 1914-1917 a Udskrivning fra forskole til hovedskole
- 2 1901-1917 a Dagbog kl. 1-2
- 3 1917-1925 a Dagbog kl. 1-2 (2815)

5. Skoleår og undervisning

- 1 1920-1921 a Undervisningsplan
- 1 1937 a 6. Eksamen
- 1 1937-1961 a Eksamensprotokol (kopi)

* Arkivalierne befinder sig i kommunens arkiv på Fredericia rådhus. Ved henvendelse til Lokalhistorisk Arkiv vil arkivleder Lisbeth Aagaard Lykke hjælpe en interesseret bruger videre med en henvisning.

Vi søger »skoleprotokol« på arkiv.dk: <https://arkiv.dk/soeg?searchstring=Skoleprotokol&page=2>

The screenshot shows the arkiv.dk search results page for the query 'Skoleprotokol'. The page is on page 2 of 15 results. On the left, there is a sidebar with filters: 'Filtrering' (447 results, 246 in sources), 'Periode' (From/To date pickers), 'Type' (Vælg type dropdown), 'Arkiv' (Vælg arkiv dropdown), 'Geografi' (Vælg sted dropdown), and 'Generelt'. The main content area displays three results, each with an 'Arkivalier' icon, a date range, a title, and a list of associated archives. The results are:

Arkivalier	Dato	Titel	Arkiver
Arkivalier	1872 - 1952	Laura og Jens Eriksen, Skovstrup.	A512 Arkivalier Gistrupnøvlingvisse Lokalhistoriske Arkiv
Arkivalier	1942 - 1950	Skoleprotokol for Nørhede skole	A100 Arkivalier Ørnhøj Lokalhistoriske Arkiv
Arkivalier	1913 - 1928	Skoleprotokol for Askov skole	A149 Arkivalier Ørnhøj Lokalhistoriske Arkiv

På arkiv.dk kan man også finde skolefotos

Højrup Forskole, Ringø
Klasseværelset 1944-1945

Klasse Sdr.Højrup skole ca 1940 Ringø lok.
arkiv

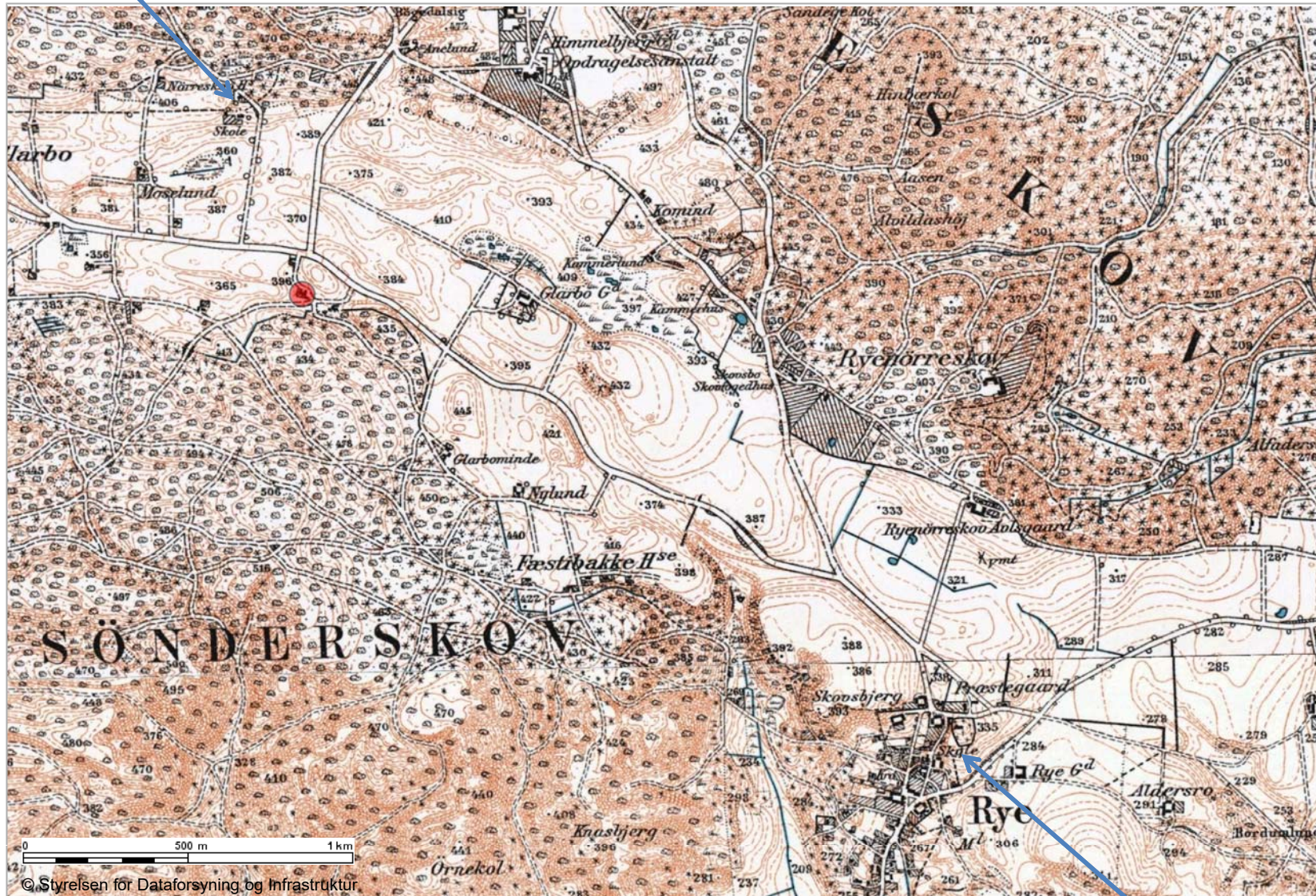
Elever fra Taulov skole 1910

Skærbæk skole ca 1923

Glarbo skole

Hvilken skole kan børnene gå i?

Rye skole

Hvilke skoler findes der arkivalier for i de enkelte sogne – amtsvis?

Søg i DAISY: Arkivskaber eller arkivserie: Skoleberetninger

Vælg blandt 7 poster: som arkivskaber: Min. for Kirke- og Undervisningsvæsenet, 2. Kontor

Arkivserie:

Skoleberetninger (1848 – 1914)

Arkivskaber:

Min. for Kirke- og Undervisningsvæsenet, 2. Kontor (1848-1914)

Arkivseriens navn:

Skoleberetninger (Officielt)

Arkivseriens datering:

Dannelse: 1848 – 1914

Bemærkninger:

Indenfor hvert år ordnet alfabetisk efter amter

Arkivseriens pakker

Pakkenr.	Indhold fra	Indhold til
3901	1848 Bornholm	1848 Viborg
3902	1848 Ålborg	1848 Århus
3902	1849 Bornholm	1849 Præstø
3903	1849 Randers	1849 Århus
3903	1850 Bornholm	1850 Holbæk
3904	1850 København	1850 Thisted
3905	1850 Vejle	1850 Århus
o.s.v.		

<https://slaegtsbibliotek.dk>

har et menu-punkt: »Samlinger«. Scroll ned til »Kilder« og vælg: Skolehistorie som fører til **Skolehistorien i Danmark**, hvorfra man kan søge efter trykt og PDF-scannet (efterhånden også digitaliseret) materiale fra danske skoler via:

Gå til skolesamlingen i bibliotekssystemet

Samlingen af skoleberetninger m.v. er organiseret efter navnet på skolerne.

Der er også et link til en oversigt over de skoler, der på nuværende tidspunkt er helt eller delvist dækket af digitaliseringen.

Man kan også søge i deres bibliotekskatalog med fritekst og finde de pågældende værker som PDF-filer til download.

Trøst-Hansens sognekort (850 af 2000 sogne) med fotos af lærere og præster, kirker og skoler er netop blevet søgbare på navne.

Taulov sognekort

Så kommer vi ikke længere